ARREST VAN HET HOF
VAN 19 SEPTEMBER 1984 [1]

Strafzaak tegen Albert Heijn BV (verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door de Arrondissementsrechtbank te Haarlem)

„Bestrijdingsmiddelen op appels — maatregelen van gelijke werking"

Zaak 94/83

Samenvatting

Vrij verkeer van goederen — Afwijkingen — Bescherming van volksgezondheid — Regeling inzake aanwezigheid van niet door gemeenschapsbepalingen gedekte bestrijdingsmiddelen — Bevoegdheid van Lid-Staten — Verbod van invoer van appels — Hoeveelheid vinchlozoline groter dan gestelde grenzen

(EEG-Verdrag, artikelen 30 en 36)

Voor zover bepaalde bestrijdingsmiddelen buiten de desbetreffende gemeenschapsregeling vallen, kunnen de Lid-Staten voor de aanwezigheid van residuen van deze bestrijdingsmiddelen regelen stellen die per land kunnen variëren, afhankelijk van het klimaat, het gebruikelijke voedselpakket en de gezondheidstoestand van de bevolking. In dit verband kunnen zij voor de verschillende eet- en drinkwaren de toegestane hoeveelheid van een zelfde bestrijdingsmiddel differentiëren.

Mitsdien staan de artikelen 30 en 36 EEG-Verdrag niet eraan in de weg, dat een Lid-Staat de invoer van uit een andere Lid-Staat afkomstige appels verbiedt op grond dat de hoeveelheid vinchlozolin op of in deze appels groter is dan volgens de wettelijke regeling van de invoerende Lid-Staat is toegestaan, ook al verschilt de in deze Lid-Staat toegelaten maximale hoeveelheid vinchlozolin van de maximale hoeveelheden die voor andere eet- en drinkwaren zijn toegelaten.

In zaak 94/83,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EWG-Verdrag van de Economische politierechter in de Arrondissementsrechtbank te Haarlem, in de aldaar dienende strafzaak tegen

1 — Procestaal: Nederlands.

ALBERT HEIJN BV, te Zaandam, gemeente Zaanstad,

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van de artikelen 30 en 36 EEG-Verdrag in verband met de nationale wetgeving betreffende de aanwezigheid van residuen van bestrijdingsmiddelen op voor menselijke consumptie bestemde voedingsmiddelen,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: Mackenzie Stuart, president, T. Koopmans, K. Bahlmann en Y. Galmot, kamerpresidenten, A. O'Keeffe, U. Everling en C. Kakouris, rechters,

advocaat-generaal: C. O. Lenz
griffier: P. Heim

het navolgende

ARREST

De feiten

De feiten, het procesverloop en de schriftelijke opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop voor de nationale rechter

1. Albert Heijn BV (hierna: „A. H.") is eigenaar van een supermarktketen in Nederland, waarvan het distributiecentrum is gevestigd te Zaandam. In de periode september 1980-maart 1981 kocht A. H. van Mazzoni SpA — producent van en handelaar in groenten en fruit — een partij appels van de soort „Granny Smith", die in Nederland niet worden geteeld.

Op 16 januari 1981 voerde de Keuringsdienst van Waren een controle uit in het distributiecentrum van A. H., waarbij een monster werd genomen van de betrokken appels en op de aanwezige voorraad beslag werd gelegd op vermoeden van aanwezigheid van vinchlozolin. Op 30 januari 1981 is de op 16 jaunari 1981 onder beslag gelegde partij appels wederom vrij gegeven voor de verkoop.

Uit het onderzoek van de Keuringsdienst van Waren bleek dat op de bedoelde ap-

pels vinchlozolin aanwezig was in de hoeveelheid van 1 mg/kg. Krachtens de terzake geldende Nederlandse wetgeving is de aanwezigheid van deze stof op of in appels niet toegestaan.

De officier van justitie in het Arrondissement Haarlem dagvaardde vervolgens A. H. voor de Economische politierechter in de Arrondissementsrechtbank te Haarlem wegens overtreding van de terzake geldende wettelijke bepalingen.

2. Ter terechtzitting van 11 april 1983 betoogde verdachte voor de Economische politierechter dat de nationale wettelijke en bestuursrechtelijke regeling waarop de beschuldiging berust, in strijd is met de artikelen 30 tot en met 36 EEG-Verdrag.

3. Vaststellende dat hiermee een vraag van uitlegging van het gemeenschapsrecht was opgeworpen, heeft de economische politierechter de behandeling van de zaak geschorst en het Hof van Justitie van de EG overeenkomstig artikel 177 EEG-Verdrag de navolgende prejudiciële vragen gesteld:

1. Vormt een verbod van het op de markt brengen in een Lid-Staat van uit een andere Lid-Staat ingevoerde appels, op grond van de omstandigheid dat deze appels restanten van een — niet in de bijlage II, behorend bij de richtlijn van de Raad van 23 november 1976 (76/895/EEG) genoemd — bestrijdingsmiddel bevatten in strijd met de terzake geldende nationale wettelijke voorschriften, ingevolge waarvan het op de markt brengen van eet- en drinkwaren die restanten van bestrijdingsmiddelen bevatten is verboden tenzij die restanten beneden een per produkt en per bestrijdingsmiddel vastgestelde maximum hoeveelheid blijven, een op grond van artikel 30 EEG-Verdrag verboden maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve invoerbeperking?

2. In hoeverre is het antwoord op de eerste vraag afhankelijk van het antwoord op de vraag of de bovenbedoelde appels in de Lid-Staat van herkomst in overeenstemming met de ter plaatse geldende wettelijke voorschriften geproduceerd en op de markt gebracht zijn?

3. a) Indien de eerste vraag bevestigend moet worden beantwoord, kunnen de daar bedoelde nationale wettelijke voorschriften dan gezien worden als een noodzakelijke bescherming van de volksgezondheid ingevolge artikel 36 EEG-Verdrag?

   b) Moet voor beantwoording van de onder 3a gestelde vraag worden vastgesteld dat het in concreto met betrekking tot een bepaald bestrijdingsmiddel voor appels geldende verbod gerechtvaardigd is als noodzakelijke bescherming van de volksgezondheid, of kan dit verbod ook als gerechtvaardigd worden beschouwd indien het is vastgesteld op grond van een algemeen beleid dat er op gericht is de aanwezigheid van restanten bestrijdingsmiddelen in eet- en drinkwaren zoveel mogelijk tegen te gaan, in het kader van welk beleid eerst dan tot de vaststelling van een residu-tolerantie wordt overgegaan, indien aan een bepaald bestrijdingsmiddel voor een bepaald produkt behoefte bestaat en er uit hoofde van de volksgezondheid — rekening houdend met het nationale voedselpatroon — geen overwegende bezwaren tegen die vaststelling bestaan?

4. a) Is het voor de beantwoording van de sub 3 gestelde vragen van be-

lang dat de nationale wettelijke voorschriften van het invoerende land een residu van een bepaald bestrijdingsmiddel niet toestaan op bepaalde eet- en drinkwaren, doch wel een maximum toelaatbaar residu vaststellen van datzelfde bestrijdingsmiddel voor andere eet- en drinkwaren?

b) Of in concreto: Is de omstandigheid relevant dat in Nederland een residu vinchlozolin op appels niet is toegestaan, doch wel op andere land- en tuinbouwprodukten, terwijl het maximum toegelaten residu vinchlozolin voor enkele van die produkten zelfs hoger ligt dan de op de litigieuze partij appels aangetroffen hoeveelheid?

II — De toepasselijke nationale wetgeving

1. De Bestrijdingsmiddelenwet 1962 regelt het gehele vraagstuk van de bestrijdingsmiddelen, met uitzondering van de produktie. De wet bevat een verbod om een bestrijdingsmiddel te verkopen, voorhanden of in voorraad te hebben of te gebruiken, waarvan niet blijkt, dat het ingevolge de wet is toegelaten (artikel 2, lid 1).

Een bestrijdingsmiddel wordt eerst toegelaten, indien het voldoet aan de door de minister vast te stellen normen inzake samenstelling, verpakking, enz., indien uit onderzoekingen is gebleken dat het deugdelijk is voor het doel waarvoor het is bestemd, er geen schadelijke nevenwerkingen zullen optreden en tenslotte het gehalte aan werkzame stof niet hoger is dan voor het beoogde doel vereist.

Een dergelijk algemeen verbod, behoudens voorafgaande toelating door de bevoegde autoriteiten, van aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen op of in eetwaren, is vervat in artikel 16 van dezelfde wet.

Deze bepaling luidt als volgt:

„Indien op of in eet- of drinkwaren een hoeveelheid van een of meer bestrijdingsmiddelen, bestanddelen daarvan of omzettingsprodukten van deze aanwezig is, welke groter is dan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur is bepaald, worden deze eet- of drinkwaren in ieder geval geacht in ondeugdelijke toestand te verkeren in de zin van artikel 6 van de Warenwet."

2. De in artikel 16 van de Bestrijdingsmiddelenwet bedoelde algemene maatregel van bestuur is het Residubesluit van 25 juli 1964. Dit besluit is in feite niet meer dan een machtiging aan de betrokken ministers om bij ministeriële beschikking de noodzakelijke normen vast te stellen. Deze laatste zijn vervat in de Residubeschikking 1965, laatstelijk gewijzigd bij beschikking van 9 februari 1983.

3. Ingevolge de bij de Residubeschikking ingestelde regeling is geen residu van een niet in bijlage I, kolom I, daarvan genoemd bestrijdingsmiddel toegelaten (op onder meer groenten en fruit), terwijl voor de wel in kolom I genoemde bestrijdingsmiddelen een maximale hoeveelheid residu is toegelaten als vermeld in kolom II, tenzij voor specifiek in kolom III genoemde produkten anders is bepaald.

Voor vinchlozolin is de algemeen toegelaten hoeveelheid residu in kolom II van de bijlage op nul gesteld; in kolom III worden echter de volgende uitzonderingen voorzien (mg/kg):

aardbeien	10
kiwifruit	10
overig fruit	0
andijvie	5
sla	5
witlof	2
overige groenten	1
melk en produkten daarvan	0,05
vlees en vleeswaren	0,05.

Voor de categorie „overig fruit", waaronder ook appels vallen, is de residutolerantie van vinchlozolin eveneens op nul gesteld.

4. De wegen waarlangs de maximum toegelaten hoeveelheden bestrijdingsmiddelen de Residubeschikking bereiken, zijn de volgende:

a) Via de verleende toelating voor een bestrijdingsmiddel dat voldoet aan de in artikel 3 van de Bestrijdingsmiddelenwet gestelde voorwaarden.

b) Via een verzoek van een fabrikant van bestrijdingsmiddelen of een importeur van eet- of drinkwaren; wordt dit verzoek aanvaard, dan vindt een aanpassing van de Residubeschikking plaats. De Nederlandse regering stelt, dat de aanwezigheid van een residu van vinchlozolin op of in appels niet is toegestaan, omdat bij de bevoegde autoriteiten nooit een verzoek van een fabrikant of importeur is ingediend, waarin hen werd gevraagd het onderhavige bestrijdingsmiddel op deze produkten toe te staan.

c) Via maatregelen ter uitvoering van de verplichtingen terzake, die Nederland internationaal heeft aangegaan (gemeenschapsrichtlijnen, voorstellen uit de Codex alimentarius).

III — De toepasselijke gemeenschapsregeling

De gemeenschapsregeling betreffende de vaststelling van de maximale hoeveelheden residuen van bestrijdingsmiddelen in en op groenten en fruit is vervat in richtlijn nr. 76/895/EEG van de Raad van 23 november 1976 (PB L 340 van 1976, blz. 26), laatstelijk gewijzigd, met betrekking tot bijlage II, bij richtlijn nr. 81/36/EEG van de Raad van 9 februari 1981 (PB L 46 van 1981, blz. 33).

De richtlijn heeft ten doel de tussen de wetgevingen van de Lid-Staten bestaande verschillen inzake de maximaal toegelaten residuen van bestrijdingsmiddelen op te heffen. Bovendien streeft zij een evenwicht na tussen de behoeften van de plantaardige produktie en de eisen van de bescherming van de gezondheid van mens en dier.

In de elfde overweging wordt vermeld dat de richtlijn slechts een eerste stap is tot de harmonisatie die op dit gebied moet plaatsvinden. In deze overweging wordt namelijk verklaard dat het in eerste instantie vereist is maximale hoeveelheden vast te stellen voor de residuen van bepaalde bestrijdingsmiddelen. Artikel 5 van de richtlijn voorziet uitdrukkelijk in uitbreiding van de bij de richtlijn ingevoerde regeling door wijziging van de bijlagen daarvan.

Artikel 3 van de richtlijn bepaalt dat de Lid-Staten het in het verkeer brengen op hun grondgebied van de in artikel 1 van de richtlijn bedoelde produkten mogen verbieden noch verhinderen wegens het aanwezig zijn van de residuen van be-

strijdingsmiddelen, indien de hoeveelheid van deze residuen niet meer bedraagt dan de in de richtlijn vastgestelde maximale hoeveelheden. Wel mogen de Lid-Staten eventueel grotere hoeveelheden toelaten.

Uit bijlage I bij de richtlijn blijkt dat zij van toepassing is op appels. Bijlage II, die de lijst van residuen van bestrijdingsmiddelen en de maximale hoeveelheden daarvan bevat, vermeldt echter slechts een beperkt aantal bestrijdingsmiddelen; tot dusverre komt vinchlozolin daaronder niet voor.

IV — De procedure voor het Hof

Het verwijzingsvonnis is op 25 mei 1983 ter griffie van het Hof ingeschreven.

Krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door de regering van de Italiaanse Republiek, vertegenwoordigd door haar gemachtigde O. Fiumara, avvocato dello Stato (op 25 juli 1983); door de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door A. Haagsma, lid van haar juridische dienst (26 juli 1983); door de regering van de Bondsrepubliek Duitsland, vertegenwoordigd door M. Seidel en P. Rohland als gemachtigden (op 22 augustus 1983); door de Nederlandse regering, vertegenwoordigd door I. Verkade, secretaris-generaal van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (op 26 augustus 1983), en door gedaagde in het hoofdgeding, Albert Heijn BV, vertegenwoordigd door O. W. Brouwer, advocaat te Amsterdam (op 27 augustus 1983).

Het Hof heeft, gelet op het verzoek van de regering van de Bondsrepubliek Duitsland, besloten de prejudiciële vraag in voltallige zitting te beslissen.

V — Schriftelijke opmerkingen, ingediend krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut EEG

De eerste vraag

De eerste prejudiciële vraag komt er in wezen op neer, of het verbod van verkoop van appels uit een andere Lid-Staat op grond van het feit dat op deze appels residuen van een niet in de gemeenschapsregeling voorzien bestrijdingsmiddel voorkomen, in strijd is met artikel 30 EEG-Verdrag.

De *Commissie* geeft in overweging deze vraag bevestigend te beantwoorden, omdat het verbod wordt toegepast in het handelsverkeer met de andere Lid-Staten en aldus een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve invoerbeperking vormt in de zin van artikel 30 EEG-Verdrag.

In dezelfde richting gaan de opmerkingen van *Albert Heijn BV, de regering van de Bondsrepubliek Duitsland* en de *Nederlandse regering,* ofschoon deze laatste haar regeling in het algemeen verenigbaar „met de artikelen 30 tot met 36 EEG-Verdrag" lijkt te achten, omdat zij „noodzakelijk is voor de bescherming van de volksgezondheid". De argumenten terzake worden uiteengezet bij de behandeling van de derde vraag.

De tweede vraag

Hierin vraagt de verwijzende rechter, welke invloed het feit dat het betrokken produkt rechtmatig in de Lid-Staat van herkomst is geproduceerd en op de markt gebracht, kan hebben voor het antwoord op de eerste vraag.

Te dezen verklaart de *Italiaanse regering,* dat het gebruik van vinchlozolin als bestrijdingsmiddel voor appels in Italië niet is toegestaan. Bijgevolg is deze regering van mening dat de vragen van de Nederlandse rechter niet behoeven te worden beantwoord, omdat zij van zuiver theoretisch belang zijn. Voor de rest heeft de Italiaanse regering geen andere opmerkingen ingediend.

De *Commissie* merkt op dat deze vraag kennelijk is ingegeven door het arrest-„Cassis de Dijon" (arrest van 20. 2. 1979, zaak 120/78, Rewe, Jurispr. 1979, blz. 649), waarin het Hof voor recht heeft verklaard, dat een bepaalde wettelijke regeling van een Lid-Staat moet worden aangemerkt als een maatregel van gelijke werking als kwantitatieve invoerbeperkingen, wanneer er sprake is van de invoer van een produkt dat in een andere Lid-Staat rechtmatig is geproduceerd en in de handel gebracht.

Daarmee lijkt de vraag erop neer te komen, of het verbod van artikel 30 ook geldt indien de produkten in een andere Lid-Staat niet rechtmatig zijn geproduceerd en in de handel gebracht. Hoewel de Commissie in het algemeen gesproken zou willen stellen dat een Lid-Staat het in de handel brengen van een produkt mag verbieden, verhinderen of bemoeilijken indien dat produkt in de Lid-Staat van herkomst niet rechtmatig is geproduceerd en in de handel gebracht en indien het ook niet voldoet aan de in de importerende Lid-Staat geldende voorschriften, zou zij dit probleem eventueel bij de derde vraag willen onderzoeken.

Op grond van dezelfde rechtspraak in het arrest-„Cassis de Dijon" en de naar aanleiding van dit arrest door de Commissie geformuleerde beginselen (PB C 256 van 1980, blz. 2) geeft *Albert Heijn BV* in overweging op de tweede vraag te antwoorden, dat produkten welke zijn geproduceerd in overeenstemming met de voorschriften van het uitvoerende land, dan wel werden vervaardigd volgens de gebruikelijke procédés van dat land, in beginsel op het grondgebied van elke andere Lid-Staat moeten worden toegelaten.

Evenwel kan niet a contrario worden aangenomen, dat een ontvangende Lid-Staat een produkt dat niet in overeenstemming met de voorschriften van het land van herkomst is geproduceerd, zonder meer mag tegenhouden. Alsdan zal eveneens het belang van het vrije verkeer van goederen in acht moeten worden genomen en zal een afweging moeten plaatsvinden of het belang waarop de ontvangende Lid-Staat zich ter rechtvaardiging van de handelsbelemmering beroept, prevaleert boven het vrije verkeer van goederen.

De *regering van de Bondsrepubliek Duitsland* betoogt daarentegen, dat het voor de toetsing van de wettelijke regeling van de Lid-Staat van invoer aan artikel 30 EEG-Verdrag niet van belang is, of de geïmporteerde produkten in overeenstemming zijn met de wettelijke regeling van de Lid-Staat van herkomst. Dit aspect kan echter wel een rol spelen bij de beoordeling van de vraag of de nationale wettelijke regeling van de Lid-Staat van invoer gerechtvaardigd is uit hoofde van artikel 36 EEG-Verdrag.

De *Nederlandse regering* gaat in haar opmerkingen niet specifiek op deze vraag in. Zij merkt evenwel op, dat het Hof in zijn arrest van 17 december 1980 (zaak 272/80, Frans-Nederlandse Maatschappij voor Biologische Producten, Jurispr. 1981, blz. 3277), waarin het de artikelen 30 en 36 EEG-Verdrag uitlegde, heeft verklaard dat het een Lid-Staat niet verboden is een voorafgaande toelating van bestrijdingsmiddelen te eisen, zelfs indien deze middelen in een andere Lid-Staat

reeds zijn toegestaan. De Nederlandse regering lijkt voor te stellen deze rechtspraak ook in het onderhavige geval toe te passen.

De derde vraag

De derde vraag, die is onderverdeeld in twee subvragen, komt er in wezen op neer, of de onderhavige nationale wettelijke regeling kan worden gerechtvaardigd uit hoofde van artikel 36 EEG-Verdrag (subvraag 3a), en of het in concreto noodzakelijk is, dat de vaststelling van de toegestane hoeveelheid bestrijdingsmiddelen in elk geval wordt gerechtvaardigd door de in artikel 36 EEG-Verdrag genoemde redenen, dan wel of eveneens als rechtvaardiging kan gelden dat deze vaststelling geschiedt in het kader van een algemeen beleid dat erop is gericht de aanwezigheid van residuen in eet- en drinkwaren zoveel mogelijk tegen te gaan, een en ander wanneer er uit hoofde van de volksgezondheid geen overwegende bezwaren bestaan (subvraag 3b).

Ter inleiding maakt de *Commissie* twee opmerkingen:

— in de eerste plaats: bij gebreke van een gemeenschapsregeling terzake, zijn de Lid-Staten in beginsel gerechtigd maatregelen vast te stellen inzake residutoleranties voor vinchlozolin; daarbij dienen zij zich echter wel te houden aan het bepaalde in de artikelen 30 tot 36 EEG-Verdrag.

— in de tweede plaats: bij de vaststelling van richtlijn nr. 76/895 is het volksgezondheidsaspect van bestrijdingsmiddelen op communautair niveau duidelijk erkend; daarmee is in beginsel ook de mogelijkheid erkend dat door de Lid-Staten vastgestelde wettelijke beperkende of verbodsmaatregelen gerechtvaardigd kunnen zijn uit hoofde van de bescherming van de volksgezondheid.

Om in concreto te kunnen beoordelen of de onderhavige maatregelen werkelijk gerechtvaardigd zijn, moet men dan ook enerzijds weten of vinchlozolin als zodanig beschouwd moet worden als een stof die schadelijke gevolgen kan hebben voor de volksgezondheid, en anderzijds of het feit dat in Nederland de residutolerantie voor vinchlozolin op of in appels op nul is vastgesteld, gerechtvaardigd is, rekening houdend ook met het feit dat voor verschillende andere groenten en fruit residu-toleranties zijn vastgesteld die boven nul liggen.

Dit laatste aspect behoort bij de vierde vraag van de verwijzende rechter te worden onderzocht, doch de Commissie behandelt de derde en vierde vraag tegelijkertijd.

Om redenen van bescherming van de volksgezondheid mag een grote omzichtigheid worden betracht met betrekking tot het toestaan van het gebruik van bestrijdingsmiddelen, en met name van vinchlozolin, alsook met betrekking tot de aanwezigheid van residuen van deze bestrijdingsmiddelen op groenten en fruit.

Ten aanzien van de hoogte waarop de residutolerantie van een bestrijdingsmiddel moet worden vastgesteld, heeft de Raad reeds in te tiende overweging van richtlijn nr. 76/895/EEG vermeld, dat „een evenwicht gevonden moet worden tussen de behoeften van de plantaardige produktie en de eisen van de bescherming van de gezondheid van mens en dier".

In deze op 23 november 1976 vastgestelde richtlijn heeft dit streven naar een evenwicht er in het algemeen toe geleid, dat globale maxima werden vastgesteld die voor alle soorten onder de richtlijn vallende groenten en fruit gelden, hoe-

wel er bepaalde uitzonderingen zijn voorzien. De latere wijzigingen van deze richtlijn geven dan ook blijk van de voortgang van de wetenschappelijke kennis met betrekking tot bestrijdingsmiddelen, doordat meer dan vroeger op grond van geldige redenen verschillende toleranties worden vastgesteld voor de onderscheiden produkten.

Deze redenen zijn de gevaren die een bestrijdingsmiddel oplevert voor de volksgezondheid en de noodzaak om parasieten en plantenziektes te bestrijden. De residutolerantie is ook afhankelijk van de voedingsgewoonten van de bevolking. Bovendien er is geen reden om een tolerantie vast te leggen die hoger ligt dan de onderste gevoeligheidsgrens, en dus om een zeker gevaar voor de volksgezondheid te accepteren, indien het belang van de bescherming van de gewassen geen rol speelt, bijvoorbeeld omdat een zeker bestrijdingsmiddel niet bestemd is om op bepaalde soorten groenten en fruit te worden gebruikt.

Er kunnen dan ook goede redenen bestaan voor het vaststellen van verschillende toleranties voor verschillende soorten groenten en fruit, zoals dat in Nederland is gedaan met betrekking tot vinchlozolin. Het is zelfs mogelijk dat er goede redenen bestaan om de residutolerantie op nul te stellen, namelijk indien bijvoorbeeld niet bekend is of vinchlozolin op de betrokken soorten kan worden gebruikt.

Dat houdt dan echter wel in, dat indien vervolgens blijkt dat het betrokken bestrijdingsmiddel toch gebruikt wordt of kan worden op soorten groenten en fruit waarvoor tot dan toe de residutolerantie op nul (of de onderste gevoeligheidsgrens) is gesteld, de betrokken autoriteiten de plicht hebben het probleem opnieuw te onderzoeken en na te gaan of het evenwicht tussen de twee genoemde belangen nu anders is komen te liggen en er dus aanleiding bestaat om de residutolerantie dienovereenkomstig aan te passen.

Daarbij zullen die autoriteiten zelf inlichtingen moeten inwinnen omtrent de ontwikkeling van de wetenschappelijke kennis en het gebruik van de bestrijdingsmiddelen en dit niet aan de betrokken particulieren mogen overlaten. Met andere woorden, op een eventueel verzoek van A. H. aan de Nederlandse autoriteiten, hadden deze laatsten niet kunnen weigeren, het dossier in overweging te nemen of de situatie opnieuw te onderzoeken, noch hadden zij A. H. om nadere inlichtingen kunnen verzoeken. De Nederlandse autoriteiten hadden zich in dat geval actief op moeten stellen, bijvoorbeeld door contact op te nemen met hun Italiaanse collega's.

Een dergelijk verzoek lijkt in casu echter niet te zijn ingediend, zodat van de Nederlandse autoriteiten niet mocht worden verwacht, dat zij de residutolerantie voor vinchlozolin op of in appels zouden aanpassen.

Samenvattend stelt de Commissie de volgende antwoorden op de gestelde vragen voor:

„Uit de artikelen 30 en 36 van het EEG-Verdrag volgt dat het een Lid-Staat niet verboden is, de invoer van appels uit een andere Lid-Staat te verbieden met het motief dat daarop of daarin een hogere hoeveelheid vinchlozolin voorkomt dan

in eerstgenoemde Lid-Staat wettelijk is voorgeschreven, zelfs indien de betrokken appels in de Lid-Staat van herkomst rechtmatig zijn geproduceerd en in de handel gebracht en eveneens zelfs indien de in eerstgenoemde Lid-Staat voorgeschreven maximum toegelaten hoeveelheid vinchlozolin afwijkt van de voor andere eet- of drinkwaren voorgeschreven hoeveelheden.

De autoriteiten van de Lid-Staat van invoer dienen echter het voorgeschreven maximum te heroverwegen, indien hun blijkt dat de redenen die tot het vaststellen van het voorgeschreven maximum hebben geleid, verandering hebben ondergaan, bijvoorbeeld doordat blijkt van een nieuwe gebruiksmogelijkheid voor een bepaald bestrijdingsmiddel."

Albert Heijn BV betoogt in de eerste plaats, dat de toxiciteit van de op de appels aangetroffen vinchlozolin-residuen geen reden was om de import ervan te verhinderen.

Vinchlozolin heeft een lagere toxiciteit dan bijvoorbeeld captan, een bestrijdingsmiddel dat eveneens wordt aangewend voor appels. Ingevolge richtlijn nr. 76/895/EEG geldt voor captan op appels echter een tolerantie van 15 ppm, welke tolerantie ook is opgenomen in de Residubeschikking.

Verder bevatten de door A. H. ingevoerde appels maximaal 1,0 ppm residu vinchlozolin, derhalve veel minder dan de toegestane hoeveelheid captan.

In de tweede plaats kunnen de betrokken appels op grond van de „te verwachten consumptie" — in Nederland een tweede toets bij de beoordeling van de tolerantie van een bestrijdingsmiddel op gewoonlijk geconsumeerde eetwaren — evenmin een gevaar opleveren voor de gezondheid; de te verwachten consumptie is dan ook geen reden om een importverbod te rechtvaardigen.

In dit verband is de maatstaf de „Acceptable Daily Intake" (A.D.I.), dat wil zeggen de hoeveelheid van een middel dat per dag door een consument zonder enig gevaar voor de gezondheid kan worden opgenomen. Deze hoeveelheid zal uitsluitend afkomstig kunnen zijn van geconsumeerde groenten en fruit, omdat vinchlozolin alleen op groenten en fruit wordt aangewend.

Waar de werkelijke gemiddelde consumptie van groenten en fruit in Nederland in totaal circa 400 g per dag bedraagt, is het duidelijk dat, gelet op de vastgestelde toleranties op overige groenten en fruit, de consumptie van Italiaanse appels die 1,0 ppm vinchlozolin bevatten, nooit een gevaar voor de gezondheid kan opleveren. Ziet men bijvoorbeeld de voor aardbeien vastgestelde tolerantie van 10 ppm vinchlozolin, dan betekent dit dat zelfs 400 g aardbeien per dag met een zodanig residu vinchlozolin de gezondheid niet kan schaden. Bovendien zal de consument appels veelal schillen.

Het bovenstaande in aanmerking genomen, is een nationale regeling welke vereist dat een importeur onder de gegeven omstandigheden zich wendt tot de nationale autoriteiten om aanpassing te verkrijgen van die nationale regeling (in casu de Residubeschikking), niet te rechtvaardigen, alsmede buitensporig en onevenredig zwaar c.q. belastend.

Artikel 36 levert geen per se rechtvaardiging op voor handelsbelemmerende regelingen van Lid-Staten, waarbij één van de in artikel 36, eerste zin, genoemde motieven zou kunnen worden aangewezen. In de rechtspraak van het Hof zijn nadere criteria aan de rechtvaardigingsmogelijkheden volgens artikel 36 gesteld.

Gelet op deze rechtspraak (arrest van 20. 5. 1976, zaak 104/75, De Peijper, Jurispr. 1976, blz. 613, r.o. 16; arrest van 8. 11. 1979, zaak 215/78, Denkavit, Jurispr. 1979, blz. 3391, r.o. 21) zal de nationale maatregel derhalve noodzakelijk moeten zijn ter bescherming van het ingeroepen belang. De beperkende invloed van de nationale regeling op het intracommunautaire verkeer van goederen zal in redelijke verhouding moeten staan tot het nagestreefde doel (evenredigheidsbeginsel) en niet zijn gerechtvaardigd indien hetzelfde doel kan worden bereikt door maatregelen die het vrije verkeer minder belemmeren (subsidiariteitsbeginsel).

Bovendien kan uit de rechtsoverwegingen 18 en 22 van het arrest van 14 juli 1983 (zaak 174/82, Sandoz, Jurispr. 1983, blz. 2445, r.o. 18 en 22) het volgende antwoord op de derde vraag worden afgeleid:

Of de nationale wettelijke voorschriften kunnen worden gerechtvaardigd op grond van artikel 36 EEG-Verdrag, moet in elk geval in concreto worden beoordeeld. In casu zal in concreto moeten worden vastgesteld dat het voor appels geldende verbod noodzakelijk is voor de bescherming van de gezondheid.

De Nederlandse wettelijke regeling, die voorafgaande toelating vereist, terwijl vaststaat dat vinchlozolin reeds bij de nationale autoriteiten bekend is en de op de onderhavige appels aangetroffen residuen vinchlozolin bijzonder gering waren, is onevenredig, zodat zij een maatregel vormt die in geen verhouding staat tot het nagestreefde doel en een verkapte belemmering van het handelsverkeer tussen Lid-Staten is. Deze laatste conclusie volgt uit vorengenoemd arrest van het Hof van 17 december 1981 (zaak 272/80).

De *Nederlandse regering* verklaart dat de onderhavige nationale maatregelen gerechtvaardigd zijn op grond van artikel 36 EEG-Verdrag, dan wel krachtens de rechtvaardigingsgronden, vervat in de rechtspraak van het Hof (zaak 120/78, Rewe, Jurispr. 1979, blz. 649; zaak 113/80, Commissie t. Ierland, Jurispr. 1981, blz. 1625; zaak 6/81, Industrie Diensten Groep, Jurispr. 1982, blz. 707), nu de betrokken nationale maatregel zonder onderscheid van toepassing is op nationale en ingevoerde produkten. Beide ontsnappingscategorieën omvatten de bescherming van de volksgezondheid en het is rechtens niet relevant, op welke categorie in deze zaak een beroep moet worden gedaan.

Dit standpunt vindt steun in het ontbreken van een communautaire regeling terzake en in de giftigheid van het betrokken bestrijdingsmiddel.

Een doeltreffende bescherming van de volksgezondheid tegen giftige residuen van bestrijdingsmiddelen is overigens slechts mogelijk, indien een toelatingssysteem wordt gehanteerd waarbij de bevoegde autoriteiten in staat worden gesteld, de mate van toelaatbaarheid van een residu van een bestrijdingsmiddel op een bepaald levensmiddel te beoordelen. Zo'n toelatingssysteem dient daartoe noodzakelijkerwijs gebaseerd te zijn op een verbod behoudens toelating.

De Nederlandse regering maakt ook een vergelijking met het toelatingssysteem dat is aanvaard bij de gemeenschapsrichtlijnen betreffende kleurstoffen en conserveringsmiddelen die kunnen worden gebruikt in voor menselijke voeding bestemde waren. Deze richtlijnen zijn door het Hof uitgelegd in zijn arrest van 14

juli 1983 (zaak 174/82, Sandoz, Jurispr. 1983, blz. 2445), waarin het Hof de Lid-Staten een ruime beoordelingsvrijheid heeft gelaten met betrekking tot de additieven, en heeft verklaard dat een nationale regeling die, behoudens voorafgaande toestemming, het in de handel brengen van gevitamineerde eet- en drinkwaren verbiedt, in beginsel gerechtvaardigd is.

Dit alles geldt a fortiori indien het om bestrijdingsmiddelen gaat. Bij residuen van bestrijdingsmiddelen gaat het om reeds op zichzelf voor de gezondheid zeer schadelijke stoffen, waarvan de opname door de mens zoveel mogelijk dient te worden beperkt. Het hanteren van een limitatieve lijst van stoffen, alsmede het indiceren van hun maximaal aanvaardbare hoeveelheden op levensmiddelen acht de Nederlandse regering dan ook noodzakelijk om de gezondheid van de consument op adequate wijze te kunnen beschermen.

De kern van de zaak is dan ook niet, of vinchlozolin na onderzoek door de bevoegde autoriteiten aan de limitatieve lijst zou moeten worden toegevoegd, doch dat deze autoriteiten een dergelijk onderzoek op verzoek van een producent of importeur moeten kunnen uitvoeren. Zulk een onderzoek wordt ook geëist voor het in de handel mogen brengen en het mogen toepassen van bestrijdingsmiddelen en in voornoemde zaak 272/80 heeft het Hof erkend dat het een Lid-Staat niet verboden is een voorafgaande toelating van bestrijdingsmiddelen te eisen, zelfs niet indien deze middelen in een andere Lid-Staat reeds zijn toegestaan.

Tenslotte is de Nederlandse regering van oordeel, dat het door haar gehanteerde toelatingssysteem voor residuen van bestrijdingsmiddelen op levensmiddelen in zijn uitwerking niet onredelijk is en geen onnodige handelsbelemmeringen opwerpt. Immers, het toelatingssysteem biedt de mogelijkheid om op flexibele en effectieve wijze te reageren op de in de praktijk aanwezige behoeften. Praktische voorwaarde is slechts, dat de producent of importeur deze behoeften kenbaar maakt aan de bevoegde autoriteiten.

Op grond van het bovenstaande is de Nederlandse regering van oordeel, dat het door haar gehanteerde toelatingssysteem voor bestrijdingsmiddelen en residuen daarvan op levensmiddelen noodzakelijk is voor de bescherming van de volksgezondheid en uit dien hoofde niet onverenigbaar met de communautaire regels inzake het vrije verkeer van goederen en in het bijzonder met de artikelen 30 tot 36 EEG-Vertrag.

De *regering van de Bondsrepubliek Duitsland* betoogt dat voor zover de wettelijke bepalingen betreffende de residutoleranties van bestrijdingsmiddelen in en op voedingsmiddelen niet zijn geharmoniseerd, het op de weg der Lid-Staten ligt om de nodige maatregelen te nemen ter bescherming van de gezondheid van hun onderdanen.

Aangezien de in de verschillende Lid-Staten toegestane maximale hoeveelheden zijn afgestemd op de gewoonten van de verbruiker en op de feitelijke omstandigheden waarmede hij in het eigen land te maken heeft, zijn verschillen in nationale wettelijke regelingen dikwijls onvermijdelijk. De moeilijkheden waarvoor men zich geplaatst ziet wanneer bij het harmoniseren van rechtsvoorschriften de maximale hoeveelheden residuen in levensmiddelen moeten worden vastgesteld, zijn geen gevolg van het feit dat de toxicologen hierover verschillend zouden oordelen. Veeleer ontstaan zij, onafhankelijk van de toxicologische beoordeling van het betrokken bestrijdingsmiddel, doordat

— het bestrijdingsmiddel in de verschillende Lid-Staten in verschillende hoeveelheden of bij de produktie van andere levensmiddelen wordt toegepast;

— de levensmiddelen derhalve verschillende hoeveelheden residuen van het bestrijdingsmiddel bevatten;

— de hoeveelheid die van deze levensmiddelen in de Lid-Staten wordt geconsumeerd, kan verschillen;

— de totale hoeveelheid bestrijdingsmiddel die de consument met zijn voedsel opneemt, om die redenen per Lid-Staat zeer grote verschillen kan vertonen.

Deze verschillen, die ook bij een volkomen overeenstemmende sanitaire beoordeling van het betrokken bestrijdingsmiddel aan de dag treden, kunnen ertoe leiden dat een Lid-Staat voor een of meer soorten levensmiddelen lagere residutoleranties moet aanhouden dan in andere Lid-Staten zijn vastgesteld. Op die manier moet worden voorkomen dat de binnenlandse consument meer opneemt dan de totale, uit gezondheidsoogpunt toelaatbare hoeveelheid residuen van dit bestrijdingsmiddel, wanneer hij de in zijn land beschikbare levensmiddelen in de aldaar gebruikelijke hoeveelheden tot zich neemt. Het feit dat de door de Lid-Staten vastgestelde regelingen inzake de toleranties verschillen, maakt daarvan volgens de Bondsregering geen willekeurige maatregelen.

Deze problematiek doet zich ook voor bij de in richtlijn nr. 76/895/EEG bedoelde bestrijdingsmiddelen. Daarom wordt in de richtlijn ook rekening gehouden met de verschillende situaties in de onderscheiden Lid-Staten.

Om die redenen kan de tolerantieregeling die het land van herkomst voor een bepaald levensmiddel heeft aanvaard, niet als maatstaf dienen voor de beoordeling van de noodzaak en de toelaatbaarheid van de daarvan afwijkende wettelijke regeling van het land van invoer.

Bovendien is de regering van de Bondsrepubliek Duitsland van mening, dat voor het verbod op aanwezigheid van residuen van een bepaald bestrijdingsmiddel in appels niet in elk afzonderlijk geval behoeft te worden vastgesteld dat het bestrijdingsmiddel schadelijk is voor de volksgezondheid. Voor de gezondheid komt het veeleer aan op de totale hoeveelheid van het betrokken bestrijdingsmiddel dat de consument met zijn voedsel opneemt, dat wil zeggen met al hetgeen hij aan levensmiddelen tot zich neemt.

De vierde vraag

Met de vierde vraag wil de verwijzende rechter in wezen vernemen, of het feit dat vinchlozolin is verboden voor appels, doch voor andere eet- en drinkwaren is toegestaan, van belang is voor het op de derde vraag te geven antwoord.

Daar de *Commissie* de derde en vierde vraag tegelijkertijd heeft beantwoord, wordt verwezen naar haar hierboven onder de derde vraag samengevatte opmerkingen.

Albert Heijn BV verwijst naar haar antwoord op de derde vraag en is daarnaast van mening, dat het standpunt van de Nederlandse overheid, dat niet akkoord kan worden gegaan met klakkeloze overname van buitenlandse residutoleranties, voorbij gaat aan de situatie welke thans aan de orde is.

Er wordt niet verzocht om „klakkeloze" overname van een residutolerantie, ook al zou daartegen geen enkel bezwaar bestaan nu de Italiaanse wetgeving een tolerantie kent van 1,5 ppm voor groenten en fruit, terwijl bijvoorbeeld op sla en andijvie, produkten die niet of nau-

welijks worden geïmporteerd, ingevolge de Nederlandse wettelijke voorschriften maar liefst 5 ppm vinchlozolin is toegestaan.

Verzocht wordt om vrije invoer van een door de Nederlandse consument geliefd produkt, zonder dat die invoer onnodig wordt beperkt.

De opmerkingen van de *Nederlandse regering* zijn reeds weergegeven onder de derde vraag. Op grond van deze opmerkingen is de Nederlandse regering van mening, dat het door haar gehanteerde toelatingsstelsel voor bestrijdingsmiddelen en residuen daarvan op voedingsmiddelen noodzakelijk is voor de bescherming van de volksgezondheid en uit dien hoofde niet onverenigbaar is met de communautaire regels inzake het vrije verkeer van goederen.

De *regering van de Bondsrepubliek Duitsland* is van mening, dat het voor het antwoord op de derde vraag niet terzake doet, dat de nationale wettelijke voorschriften van het land van invoer de aanwezigheid van residuen van een bepaald bestrijdingsmiddel in bepaalde levensmiddelen verbiedt, doch op andere levensmiddelen in beperkte mate en zelfs in grotere hoeveelheden toestaat.

VI — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 3 april 1984 zijn mondelinge opmerkingen gemaakt door verdachte in het hoofdgeding, Albert Heijn BV, vertegenwoordigd door O. W. Brouwer, advocaat te Amsterdam; de Nederlandse regering, vertegenwoordigd door D. J. Keur als gemachtigde; de Italiaanse regering, vertegenwoordigd door O. Fiumara, avvocato dello Stato, als gemachtigde, en de Commissie, vertegenwoordigd door A. Haagsma, lid van haar juridische dienst.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 7 juni 1984 conclusie genomen.

In rechte

1 Bij vonnis van 25 april 1983, ingekomen ter griffie van het Hof op 25 mei 1983, heeft de Ecomomische politierechter in de Arrondissementsrechtbank te Haarlem krachtens artikel 177 EEG-Verdrag vier prejudiële vragen gesteld over de uitlegging van de artikelen 30 en 36 EEG-Verdrag inzake het vrije verkeer van goederen binnen de Gemeenschap.

2 Deze vragen zijn gerezen in een strafzaak tegen Albert Heijn BV te Zaandam, wegens het ten verkoop of ter aflevering in voorraad hebben van voor menselijke consumptie bestemde appels die wegens de aanwezigheid op bedoelde appels van een hoeveelheid van 1 mg/kg vinchlozolin schadelijk zouden kunnen zijn voor de gezondheid.

3 Volgens artikel 16 van de Nederlandse Bestrijdingsmiddelenwet 1962 worden eet- of drinkwaren waarop „een hoeveelheid van een of meer bestrijdingsmiddelen ... aanwezig is, welke groter is dan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur is bepaald, ... geacht in ondeugdelijke toestand te verkeren".

4 In de Residubeschikking 1965 — krachtens de Bestrijdingsmiddelenwet 1972 vastgesteld ter uitvoering van het Residubesluit 1964 — worden de toegestane maximale hoeveelheden residuen van bestrijdingsmiddelen op of in eet- of drinkwaren bepaald.

5 Voor vinchlozolin is in die Residubeschikking de algemeen toegelaten hoeveelheid residu gesteld op nul, behoudens zekere toleranties voor bepaalde, met name genoemde soorten groenten en fruit, waartoe appels echter niet behoren.

6 Voor de nationale rechter betoogde Albert Heijn BV, dat de in haar vooraad aangetroffen appels met residuen vinchlozolin afkomstig waren uit Italië, waar zij rechtmatig in de handel waren gebracht, en dat het verbod om deze appels in Nederland op de markt te brengen, onverenigbaar was met de bepalingen van het EEG-Verdrag inzake het vrije verkeer van goederen.

7 Van oordeel dat zijn uitspraak afhangt van de vraag of vorengenoemde Nederlandse wettelijke regeling verenigbaar is met de artikelen 30 en 36 EEG-Verdrag, en dat een uitlegging van deze bepalingen derhalve noodzakelijk is voor het wijzen van zijn vonnis, heeft de Economische politierechter de behandeling van de zaak geschorst en het Hof de navolgende vragen gesteld:

„1. Vormt een verbod van het op de markt brengen in een Lid-Staat van uit een andere Lid-Staat ingevoerde appels, op grond van de omstandigheid dat deze appels restanten van een — niet in de bijlage II, behorend bij de richtlijn van de Raad van 23 november 1976 (76/895/EEG) genoemd — bestrijdingsmiddel bevatten in strijd met de terzake geldende nationale wettelijke voorschriften, ingevolge waarvan het op de markt brengen van eet- en drinkwaren die restanten van bestrijdingsmiddelen bevatten is verboden tenzij die restanten beneden een per produkt en per be-

strijdingsmiddel vastgestelde maximum hoeveelheid blijven, een op grond van artikel 30 EEG-Verdrag verboden maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve invoerbeperking?

2. In hoeverre is het antwoord op de eerste vraag afhankelijk van het antwoord op de vraag of de bovenbedoelde appels in de Lid-Staat van herkomst in overeenstemming met de ter plaatse geldende wettelijke voorschriften geproduceerd en op de markt gebracht zijn?

3. a) Indien de eerste vraag bevestigend moet worden beantwoord, kunnen de daar bedoelde nationale wettelijke voorschriften dan gezien worden als een noodzakelijke bescherming van de volksgezondheid ingevolge artikel 36 EEG-Verdrag?

   b) Moet voor beantwoording van de onder 3a gestelde vraag worden vastgesteld dat het in concreto met betrekking tot een bepaald bestrijdingsmiddel voor appels geldende verbod gerechtvaardigd is als noodzakelijke bescherming van de volksgezondheid, of kan dit verbod ook als gerechtvaardigd worden beschouwd indien het is vastgesteld op grond van een algemeen beleid dat er op gericht is de aanwezigheid van restanten bestrijdingsmiddelen in eet- en drinkwaren zoveel mogelijk tegen te gaan, in het kader van welk beleid eerst dan tot de vaststelling van een residutolerantie wordt overgegaan, indien aan een bepaald bestrijdingsmiddel voor een bepaald produkt behoefte bestaat en er uit hoofde van de volksgezondheid — rekening houdend met het nationale voedselpatroon — geen overwegende bezwaren tegen die vaststelling bestaan?

4. a) Is het voor de beantwoording van de sub 3 gestelde vragen van belang dat de nationale wettelijke voorschriften van het invoerende land een residu van een bepaald bestrijdingsmiddel niet toestaan op bepaalde eet- en drinkwaren, doch wel een maximum toelaatbaar residu vaststellen van datzelfde bestrijdingsmiddel voor andere eet- en drinkwaren?

   b) Of in concreto: Is de omstandigheid relevant dat in Nederland een residu vinchlozolin op appels niet is toegestaan, doch wel op andere land- en tuinbouwprodukten, terwijl het maximum toegelaten residu vinchlozolin voor enkele van die produkten zelfs hoger ligt dan de op de litigieuze partij appels aangetroffen hoeveelheid?"

8 Met deze vragen wil de nationale rechter in wezen vernemen of een wettelijke regeling van een Lid-Staat, die het op de markt brengen van uit een andere Lid-Staat afkomstige appels verbiedt, op grond dat de hoeveelheid vinchlozolin in of op deze appels groter is dan in de wettelijke regeling van eerstgenoemde Lid-Staat is toegestaan, gelet op de artikelen 30 en 36 EEG-Verdrag, gerechtvaardigd kan zijn uit hoofde van de bescherming van de volksgezondheid.

9 Alvorens deze vragen te beantwoorden, zij erop gewezen dat, gelijk in het verwijzingsvonnis terecht wordt opgemerkt, ten aanzien van het gebruik in richtlijn nr. 76/895/EEG van de Raad van 23 november 1976 betreffende de vaststelling van de maximale hoeveelheden residuen van bestrijdingsmiddelen in en op groenten en fruit (PB L 340 van 1976, blz. 26).

10 Met betrekking tot de gestelde vragen betogen de Duitse en de Nederlandse regering, dat het onderhavige verbod gerechtvaardigd is uit hoofde van de bescherming van de volksgezondheid omdat bestrijdingsmiddelen op zich zeer schadelijke stoffen zijn, en dat het niet noodzakelijk is dat men, alvorens beschermende maatregelen te nemen, onderzoekt of vinchlozolin op appels schadelijk is.

11 Volgens Albert Heijn BV is een verbod als hier in geding onevenredig met het ermee beoogde doel, namelijk de bescherming van de volksgezondheid; het onderhavige bestrijdingsmiddel zou de nationale autoriteiten immers bekend zijn en op bepaalde soorten groenten en fruit worden getolereerd.

12 Volgens de Commissie moet een evenwicht worden gevonden tussen de behoeften van de plantaardige produktie en de eisen van de bescherming van de gezondheid van mens en dier, met inachtneming van de vooruitgang van de wetenschappelijke kennis op het gebied van de bestrijdingsmiddelen en van het voedingspatroon van de bevolking; in casu zou de nationale rechter moeten onderzoeken, waarom vinchlozolin op of in appels is verboden.

13 Het staat vast dat bestrijdingsmiddelen aanzienlijke risico's voor de gezondheid van mens en dier en voor het milieu kunnen opleveren; op gemeenschapsniveau wordt dit trouwens erkend, inzonderheid in de vijfde overweging van vorengenoemde richtlijn nr. 76/895/EEG van de Raad, volgens welke „bestrijdingsmiddelen ... niet alleen een nuttig effect wat betreft de plantaardige produktie hebben, maar ook in de regel giftige stoffen of preparaten met gevaarlijke uitwerking zijn".

14 Waar in deze richtlijn geen regelen worden gesteld met betrekking tot vinchlozolin, zijn de Lid-Staten in beginsel bevoegd maatregelen vast te stellen betreffende de toegestane maximale hoeveelheden residuen van dit bestrijdingsmiddel, met dien verstande dat deze bevoegdheid wordt beperkt door het Verdrag en met name door de laatste volzin van artikel 36.

15 Bij het vaststellen van dergelijke maatregelen moeten de Lid-Staten rekening houden met het feit dat bestrijdingsmiddelen stoffen zijn die noodzakelijk zijn voor de landbouw, doch tegelijkertijd schadelijk voor de gezondheid van mens en dier. Aangezien niet valt te voorzien en te controleren, welke hoeveelheden de consument in het bijzonder in de vorm van residuen op eet- of drinkwaren opneemt, zijn strikte maatregelen nodig om de risico's voor de consument te beperken.

16 Voor zover bepaalde bestrijdingsmiddelen buiten de desbetreffende gemeenschapsregeling vallen, kunnen de Lid-Staten voor de aanwezigheid van residuen van deze bestrijdingsmiddelen regelen stellen die per land kunnen variëren, afhankelijk van het klimaat, het gebruikelijke voedselpakket en de gezondheidstoestand van de bevolking. In dit verband kunnen zij voor de verschillende eet- en drinkwaren de toegestane hoeveelheid van een zelfde bestrijdingsmiddel differentiëren.

17 Een dergelijke nationale regeling kan dus passen in een algemeen beleid ter voorkoming van de aanwezigheid van residuen van bestrijdingsmiddelen op eet- en drinkwaren.

18 Nochtans zijn de autoriteiten van de Lid-Staat van invoer gehouden de vastgestelde maximale hoeveelheid te herzien, indien hun blijkt dat de redenen op grond waarvan zij is vastgesteld, zijn gewijzigd, bijvoorbeeld naar aanleiding van de ontdekking van een nieuw gebruik van een bepaald bestrijdingsmiddel.

19 Mitsdien moet op de gestelde vragen worden geantwoord, dat de artikelen 30 en 36 EEG-Verdrag niet eraan in de weg staan, dat een Lid-Staat de invoer van uit een andere Lid-Staat afkomstige appels verbiedt op grond dat de hoeveelheid vinchlozolin op of in deze appels groter is dan volgens de wettelijke regeling van de invoerende Lid-Staat is toegestaan, ook al verschilt de in deze Lid-Staat toegelaten maximale hoeveelheid vinchlozolin van de maximale hoeveelheden die voor andere eet- en drinkwaren zijn toegelaten.

Kosten

20 De kosten, door de Commissie van de Europese Gemeenschappen en de Italiaanse, de Duitse en de Nederlandse regering wegens indiening hunner opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE,

Uitspraak doende op de door de Economische politierechter in de Arrondissementsrechtbank te Haarlem bij vonnis van 25 april 1983 gestelde vragen, verklaart voor recht:

De artikelen 30 en 36 EEG-Verdrag staan niet eraan in de weg, dat een Lid-Staat de invoer van uit een andere Lid-Staat afkomstige appels verbiedt op grond dat de hoeveelheid vinchlozolin op of in deze appels groter is dan volgens de wettelijke regeling van de invoerende Lid-Staat is toegestaan, ook al verschilt de in deze Lid-Staat toegelaten maximale hoeveelheid vinchlozolin van de maximale hoeveelheden die voor andere eet- en drinkwaren zijn toegelaten.

Mackenzie Stuart Koopmans Bahlmann

Galmot O'Keeffe Everling Kakouris

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 19 september 1984.

De griffier
voor deze

D. Louterman
Administrateur

De president

A. J. Mackenzie Stuart